

PLASTIK?
REZYGNUJĘ.
REDUKUJĘ.
SEGREGUJĘ.

Sprzątanie

świata

**27. Akcja Sprzątanie świata – Polska
już we wrześniu!**

Drodzy Uczestnicy Akcji,

gdy w 1994 roku inicjowałam Akcję Sprzątanie świata w Polsce, nie wyobrażałam sobie dnia, kiedy osobiście nie będę mogła wziąć w niej udziału. Tak się stanie tym razem z powodu pandemii, której nie tylko wielu z nas nie oczekiwało, ale też nie wyobrażaliśmy sobie jej globalnego zasięgu. Obostrzenia obowiązujące w Australii uniemożliwiają mi lot do Polski dzisiaj, kiedy piszę te słowa, i wygląda na to, że w najbliższych miesiącach nic się w tym temacie nie zmieni. Wybuch epidemii koronawirusa to dla mnie wyraźny sygnał, że Matka Ziemia tym razem nie prosi, a woła o troskę, o mądrą gospodarkę odpadami, o ochronę klimatu, o redukcję konsumpcjonizmu, o naszą uwagę. Zatem w jej imieniu oraz Fundacji Nasza Ziemia zapraszam do udziału w 27. Akcji Sprzątanie świata – Polska, która odbędzie się w dniach 18–20 września pod hasłem: „Plastik? Rezygnuję. Redukuję. Segreguję”.

Jak pokazują badania, zużywamy ogromne ilości produktów z tworzyw sztucznych. Królują jednorazowe reklamówki i opakowania po napojach. A przecież z tych pierwszych możemy całkowicie zrezygnować, zamieniając je na materiałowe torby na zakupy. Natomiast plastikowe butelki po napojach powinniśmy segregować, by poddane recyklingowi otrzymały drugie życie, zamiast trafiać na wysypisko. Kiedy więc w trzeci wrześniowy weekend tego roku wyjdziecie posprzątać swój kawałek Polski, sercem i myślami będę z Wami. Wierzę, że tegoroczne efekty Akcji będą jak zawsze dobre dla natury. Ulżyjmy jej, pozbywając się ton plastikowych odpadów, które nie mają szansy na biodegradację. Zbierzmy zalegające na polach, w lasach, na szlakach wycieczkowe śmieci, które niektórzy ludzie beztrudno zostawiają w miejscach, gdzie odpoczywamy. Zapytacie, dlaczego to my mamy to sprzątać? Otóż w takich wypadkach zawsze odpowiadam: „Bo to nasza planeta, nie mamy innej i każdy z nas musi o nią dbać”. Już dziś serdecznie dziękuję za Wasze zaangażowanie i pozostaję w nadziei spotkania się z Wami na Akcji.

Mira

MIRA STANISŁAWSKA-MEYSZTOWICZ

Fundatorka Fundacji Nasza Ziemia

Inicjatorka Akcji Sprzątanie świata w Polsce

NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE O AKCJI SPRZĄTANIE ŚWIATA – POLSKA 2020

- Worki i rękawice w dłoń! Od sierpnia do 20 września możesz przeprowadzić swoją akcję terenową w ramach SSP2020.
- Wielki Finał Akcji odbędzie się tradycyjnie w 3. weekend września 18.09 (piątek), 19.09 (sobota), 20.09 (niedziela).
- Swoją akcję możesz zarejestrować na stronie: <http://naszaziemia.pl/ssp2020>.
- Najnowszych informacji szukaj w naszych kanałach społecznościowych: @naszaziemia.
- Jeśli masz do nas pytanie, napisz maila pod adresem: fundacja@naszaziemia.pl.

Spis treści

Problem

Inwazja plastiku

s.4

Można inaczej

Alternatywa dla plastiku

s. 12

Rozwiązania

Zatrzymać falę plastikowych śmieci!

s. 5

Akcja

10 kroków do zorganizowania własnej akcji terenowej w ramach Akcji Sprzątanie świata – Polska

s. 14

Plastik? Rezygnuję. Redukuję. Segreguję.

Drodzy Wolontariusze Naszej Ziemi

s. 6

Dla nauczycieli

Drodzy Nauczyciele

s. 18

Jak zorganizować akcję w szkole?

s. 19

Warto wiedzieć

Segregacja to nie wariacja!

s. 8

Jak segregować plastik?

s. 11

Partnerzy, organizatorzy, redakcja

s. 20

Przydatne linki

s. 21

Inwazja plastiku

Plastik towarzyszy człowiekowi współczesnemu niemal na każdym kroku. Stosy psujących krajobraz śmieci – nie tylko w miejscu naszego wypoczynku – to widok, który nie jest nam obcy. Niepokoją nas doniesienia o plażach usłanych plastikowymi butelkami, reklamówkami, torebkami foliowymi, które przez zwierzęta morskie są połykane, ponieważ wyglądem przypominają meduzy. W ciągu ostatniego roku media pisały także o wielorybach znalezionych na plażach Majonki, Filipin, Tajlandii, Indonezji. W ich żołądkach było od kilku do kilkudziesięciu kilogramów plastiku, w tym setki jednonazowych siatek.

Jak dużo plastiku jest w środowisku?

Obecne szacunki mówią, że każdego roku do oceanów trafia od 4,8 do 12,7 miliona ton plastiku. To zupełnie tak, jakby co minutę opróżniać do oceanu zawartość jednej śmieciarki.

Organizacja Ocean Conservancy we współpracy z McKinsey Center for Business and Environment oszacowała, że w oceanach znajduje się 150 milionów ton odpadów z tworzyw sztucznych. Natomiast według Fundacji Ellen MacArthur, jeśli tempo produkcji wciąż będzie rosło, w 2050 roku w oceanach może być więcej plastiku niż ryb!

Skąd pochodzą te śmieci?

Blisko 80% wszystkich plastikowych odpadów zanieczyszczających oceany to śmieci, które zostały wyrzucone na lądzie. Jedną trzecią plastiku w oceanach stanowią mikrowłókna uwalniające się z ubrań podczas prania. Drugim poważnym źródłem zanieczyszczeń są nieprawidłowo zutylozowane plastikowe śmieci, które dostają się do oko-

licznej sieci wodnej, a następnie docierają do większych zbiorników.

W styczniu tego roku „Newsweek” informował o niepokojących wynikach badań naukowców z Uniwersytetu Wiedeńskiego, według których plastik łąduje nie tylko na wysypiskach i w morzach, lecz także na naszych talerzach. Drobinki plastiku wykryto w rybach, owocach morza, soli morskiej, piwie, a nawet miodzie i wodzie butelkowanej.

Plastik w liczbach

330 milionów ton plastiku produkowanych jest na świecie w ciągu roku.

38 miliardów kawałków plastiku znaleziono na niezamieszkanym wyspie Henderson na południowym Pacyfiku.

12,7 miliona ton plastikowych śmieci trafia każdego roku do oceanów.

450 lat rozkłada się w morzu plastikowa butelka.

90% morskich ptaków ma plastik w swoich wnętrznościach.

80% plastikowych odpadów zanieczyszczających oceany to śmieci, które zostały wyrzucone na lądzie.

Co minutę do oceanów trafia zawartość 1 śmieciarki pełnej plastikowych odpadów.

Na podstawie: W. McCalluma, *Jak zerwać z plastikiem? Zmień świat na lepsze, rezygnując z plastiku krok po kroku*, <https://kultura.onet.pl/fragmenty-ksiazek/william-mccallumjak-zerwac-z-plastikiem-fragment-ksiazki/gdq0swr>

Zatrzymać falę plastikowych śmieci!

Problem plastikowych odpadów może zostać rozwiązany dzięki wprowadzeniu gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ), która zakłada minimalizację wytwarzania odpadów poprzez traktowanie ich jako surowców wtórnych i ponowne ich wykorzystywanie. GOZ obejmuje cały cykl życia produktów: od projektowania, przez produkcję, konsumpcję i zbieranie, po ich zagospodarowanie.

Ważnym krokiem w kierunku ograniczenia plastiku jest dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 z dnia 5 czerwca 2019 roku w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko, która weszła w życie 2 lipca. Na mocy tego dokumentu zakazem sprzedaży w krajach UE zostaną objęte:

- sztucce (widelce, noże, łyżki i pałeczki),
- jednorazowe talerzyki i inne naczynia,
- słomki do napojów,
- patyczki do uszu,
- nączki do balonów,
- pojemniki na żywność oraz styropianowe kubeczki.

Państwa członkowskie będą miały czas do 2029 roku na osiągnięcie poziomu 90% recyklingu plastikowych butelek. Nowe butelki przed 2025 rokiem będą też musiały być wytwarzane przynajmniej w 25% z materiału pochodzącego z recyklingu. Do 2030 roku odsetek ten powinien sięgnąć 30%.

Przeczytaj więcej

Tekst dyrektywy:

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_2019.155.01.0001.01.POL&toc=OJ:L:2019:155:TOC

Co ciekawe, w niektórych rejonach świata już obowiązują przepisy ograniczające stosowanie tworzyw sztucznych. Na przykład burmistrz włoskiej wyspy Capri zatwierdził zakaz stosowania wszystkich jednorazowych tworzyw sztucznych, które nie ulegają biodegradacji. Przepisy weszły w życie 1 maja i dotyczą plastikowych toreb, kubków, przyborów ku-

chennych, butelek na wodę, słomek czy mieszadełek do kawy. Władze będą zwracać szczególną uwagę na plaże oraz linię brzegową, gdyż to te miejsca są najbardziej narażone na zanieczyszczenie plastikowymi odpadami, często trafiającymi do morza. Ci, którzy zostaną przyłapani na złamaniu zakazu, otrzymają grzywnę w wysokości do 500 euro.

Każdy z nas może zahamować falę plastiku. Wystarczy stopniowo ograniczać ilość plastiku w życiu codziennym. Na początek postarajmy się chociaż jeden tydzień w miesiącu: nie kupować produktów wykonanych z plastiku, opakowanych w plastik oraz robić zakupy bez użycia jednorazowych „foliówek”.

Drodzy Wolontariusze Naszej Ziemi,

jak wiecie, każdego roku Akcja Sprzątanie świata – Polska odbywa się pod innym hasłem. Tym sposobem chcemy zwrócić uwagę na różne problemy związane z nami – ludźmi – w kontekście faktu, że... śmieciemy. Tym razem szczególną uwagę poświęcimy plastikowi, a właściwie – jak mówią eksperci – odpadom z tworzyw sztucznych.

Jak pokazują badania, Polak na co dzień zużywa bardzo duże ilości plastiku. Jednorazowe torby na zakupy, plastikowe butelki, słomki, kubki... to tylko wierzchołek góry lodowej. A przecież możemy zastanowić się nad redukcją lub nawet zrezygnowaniem z niektórych plastikowych produktów, których używamy każdego dnia. Znikoma wydaje się też nasza wiedza na temat tego odpadu w ogóle, bo przecież nie chodzi o pozbycie się tego jakże cennego surowca, ale o jego recykling, a tym samym poprawną segregację naszych domowych śmieci. Problemowi plastiku, który przecież jest nie tylko w Polsce i nie tylko polski, będziemy chcieli zatem poświęcić naszą uwagę w tegorocznej Akcji Sprzątanie świata – Polska.

Od maja do czerwca w PreStarcie tegorocznej Akcji, wspólnie z naszym Partnerem firmą Procter and Gamble, zebraliśmy niespełna 2 tony śmieci, z czego plastikowych odpadów było ponad 500 kilogramów! To bardzo dużo, tym bardziej że sprzątałismy w lasach, parkach, na polanach i plażach, czyli w miejscach, gdzie zwykle odpoczywamy. Te pół tony plastikowych butelek i opakowań po żywności powinny trafić do firm zajmujących się recyklingiem, a nie pod krzaczek czy na piaszczystą plażę Bałtyku.

Jaki będzie finał tegorocznego sprzątanania Polski? Mam nadzieję, że taki, dzięki któremu wielu z nas, wybierając się na wycieczkę, unlop, piknik czy na spacer, zabierze ze sobą i poprawnie zutylizuje każdy zużyty i już niepotrzebny odpad: od butelki po napój po jednorazowe chusteczki. Bo przecież wszystkie śmieci są nasze... Nieprawdaż?

BEATA BUTWICKA

Prezes Zarządu Fundacji Nasza Ziemia

Plastik? Rezygnuję. Redukuję. Segreguję.

Segregacja to nie wariacja!

Każde opakowanie z tworzywa sztucznego musi mieć oznaczenie w postaci trójkąta z cyfrą i literowym skrótem nazwy tworzywa. Znajduje się ono najczęściej na spodzie produktu.

Jaki plastik jest bezpieczny dla zdrowia i który najlepiej nadaje się do recyklingu?

PET – oznaczany jako 01

Najbardziej popularne tworzywo, z którego produkuje się między innymi butelki na wodę, ale też opakowania napojów, olejów oraz suszonych owoców, orzechów, grzybów, makaronów i kasz. Wytwarza się z niego także pojemniczki na jogurty, torebki do gotowania ryżu czy kaszy oraz folię, którą owija się ser i mięso. Niestety opakowania PET nie mogą być wykorzystywane ponownie. Pod wpływem promieni słonecznych tworzywo to może zacząć wytwarzać szkodliwe związki, które przedostają się do przechowywanych w nich produktów spo-

żywczych. Butelki PET mogą zawierać tak zwane ksenoestrogeny, czyli substancje, które wpływają na organizm podobnie jak hormon estrogen. Jego nadmiar w organizmie może wpływać na zwiększone ryzyko zachorowań na choroby cywilizacyjne, na przykład cukrzycę, otyłość, oraz na nowotwory: piersi czy prostaty. Coraz częściej mówi się, że im dłużej napój jest trzymany w butelce, tym więcej szkodliwych dla naszego zdrowia substancji może przeniknąć do cieczy. PET jest jednak bardzo dobrym surowcem do recyklingu.

HDPE – oznaczany jako 02

Jest uważany za najbezpieczniejszy dla zdrowia – produkuje się z niego wiele zabawek dla dzieci. Co-raz częściej pakowane są w niego produkty mlec-

ne, na przykład niektóre jogurty i kefiry, lub środki czystości. To tworzywo droższe i cenniejsze niż PET dla recyklingu.

PVC – oznaczany jako 03

Tworzywo najczęściej stosowane w budownictwie. Powstają z niego rury, okleiny i obudowy dla drzwi i okien, a także izolacje kabli elektrycznych. Stosuje się je również w medycynie przy produkcji strzykawek, cewników, osłonek dla rurek i przewodów. Czasem można go znaleźć przy produktach spo-

żywczych (w bezpośrednim z nimi kontakcie), na przykład kiedy jest używany jako folia do pakowania żywności. Nie jest to bezpieczne tworzywo – może wydzielać toksyny, w związku z czym nie powinno być stosowane w wypadku produktów spożywczych.

LDPE – oznaczany jako 04

Z tworzywa LDPE najczęściej produkuje się folię (również tę przeznaczoną do pakowania żywności), a także worki i reklamówki oraz torby plastikowe. LDPE jest uznawane za bezpieczne tworzywo, można je wy-

korzystać ponownie, jednak nie może być wystawiane na działanie wysokich temperatur. Recykling LDPE jest możliwy, aczkolwiek foliowe siatki i torby z niego wykonane rzadko są selektywnie zbierane.

PP – oznaczany jako 05

To drugi, obok HDPE, z bezpiecznych plastików. Jest często stosowany do przechowywania żywności, produkuje się z niego nakrętki do butelek. Stosuje się go również w sektorze budowlanym,

na przykład w rurach lub jako izolacje przewodów elektrycznych. Opakowania z tego tworzywa mogą być wykorzystywane ponownie.

PS – oznaczany jako 06

PS, czyli polistyren, to powszechnie stosowany styropian. Świetnie sprawdza się jako izolator, jest lekki i praktyczny, ale jednocześnie niebezpieczny dla naszego zdrowia. Szczególnie pod wpływem ciepła lub kwaśnych substancji zawarty w nim styren przedostaje się do pokarmów. Jest to związek, który odkłada się w tkance tłuszczowej ludzi i zwierząt.

Jego zbyt duże stężenie w organizmie zaburza pracę układu nerwowego; podejrzewa się także, że może wywoływać depresję. Styropian nie jest też przyjazny dla środowiska. Jego recykling jest utrudniony – zabrudzony jedzeniem lub na przykład betonem (styropian budowlany) rzadko nadaje się do ponownego przetworzenia.

OTHER/INNE – oznaczany jako 07

Znajdują się tutaj między innymi niebezpieczne w kontakcie z żywnością plastiki zawierające BPA. Bisfenol A (czyli właśnie BPA) to związek chemiczny, który coraz częściej oskarża się o przyczynianie się do powstawania i rozwoju chorób układu ner-

wowego i hormonalnego. Coraz więcej doniesień sugeruje związek BPA z występowaniem choroby Alzheimera. Niestety recykling tworzyw oznaczonych numerem 07, które trafią do odpadów komunalnych, nie jest obecnie możliwy.

Źródło: <http://prostemiasta.pl/rodzaje-plastiku/>

Co powstaje z przetworzonego plastiku?

Z pięciu butelek PET po napojach można wykonać nić, z której powstanie jedna koszulka sportowa. Ze zużytych torebek plastikowych może powstać wypełnienie izolacyjne stosowane w kurtkach zimowych czy też śpiworach. Z recyklowanych tworzyw robione są między innymi framugi drzwi i okien energooszczędnych. Najbardziej luksusowe modele koncernów produkujących odzież sportową są wykonywane z biodegradowalnych materiałów, między innymi z poliestru pochodzącego z przetworzonych surowców wtórnych oraz polipropylenu, który może być ponownie wykorzystany jako materiał produkcyjny. Firmy odzieżowe traktują ekologiczne kolekcje z recyklingu jako wabik marketingowy. Do ich kupowania przekonują, często oferując kupony zniżkowe tym, którzy do sklepu przyniosą swoje stare ubrania. Przeznaczone później rzeczą jasną do recyklingu.

W wyniku recyklingu tworzyw sztucznych powstają między innymi:

- butelki do chemii gospodarczej,
- ramy okienne z PVC,
- worki na śmieci,
- elementy wyposażenia samochodów,
- meble ogrodowe, ławki miejskie,
- wiadra, kanistry, pojemniki, doniczki,
- słupki drogowe, ogrodzenia,
- ekrany przeciwhałasowe,
- folie,
- płyty termoizolacyjne,
- nici elastyczne,
- zabawki,
- długopisy,
- pudełka na płyty CD.

Jak segregować plastik?

Do żółtych pojemników, przeznaczonych do recyklingu tworzyw sztucznych, wrzucamy puste, zgniecione plastikowe butelki (bez zakrętek), opakowania po jogurtach, margarynach, środkach czystości i kosmetykach, a także torebki foliowe, reklamówki itp. Nie wrzucamy do nich natomiast opakowań po środkach niebezpiecznych, opakowań po lekarstwach, smarach, farbach i olejach. Opakowania z tworzyw sztucznych nie muszą być dokładnie myte przed wyrzuceniem. Wystarczy je tylko opróżnić z zawartości.

Znajdź skup tworzyw sztucznych w Twoim regionie:

http://www.firmy.net/skup-tworzyw-sztucznych.html#utm_source=wewnetrzne&utm_medium=kontekst&utm_campaign=oostdam

**Czy wiesz, że...
przed segregacją
plastikowych butelek
powinieneś je opróżnić
z zawartości,
odkręcić i zgnieść?**

Alternatywa dla plastiku

Naczynia z trzciny cukrowej i liści palmowych, z otrąb czy drewniane to rozwiązania oferowane obecnie konsumentom. Ich okres żywotności w środowisku nie jest długi. Przykładowo naczynia z otrąb ulegają pełnej biodegradacji w ciągu zaledwie 30 dni. Dla porównania papierowy talerz lub kubek – o ile nie są pokryte woskami lub polimerami, potrzebują około 6 miesięcy na pełny rozpad. Można też zakupić wielorazowe woreczki z bawełny, dzięki którym nasze zakupy staną się łatwiejsze i bardziej ekologiczne, a także bambusowe sztućce

czy słomki ze stali nierdzewnej. Są już firmy realizujące nasze zakupy przez Internet zgodnie z zasadą *zero waste*, co oznacza mniej opakowań, szczególnie z tworzyw sztucznych. Termin „zero waste” możemy przetłumaczyć jako „brak marnowania, zero odpadów”. W praktyce oznacza to styl życia i idące za nim codzienne wybory, których efektem jest redukcja ilości śmieci wytwarzanych w naszych gospodarstwach domowych. Jest to wieloetapowy proces, obejmujący nie tylko zakupy czy sortowanie odpadów po konsumpcji produktów – opiera się

6 zasad stylu życia zero waste

1. Refuse (odmawiaj).
2. Reduce (redukuj).
3. Reuse (używaj ponownie).
4. Recycle (segreguj i przetwarzaj surowce wtórne).
5. Rot (mądrze gospodaruj resztkami organicznymi).
6. Repair (naprawiaj).

on na sześciu kluczowych zasadach i jest obecnie jedną z najpopularniejszych metod walki z postępującą degradacją środowiska naturalnego.

W duchu zero waste w dużych miastach, na przykład w Warszawie czy Krakowie, pojawiają się już sklepy bez opakowań. Sprzedają one wyłącznie naturalne produkty pochodzące od lokalnych producentów. Dbają o to, aby każdy artykuł generował zminimalizowaną ilość odpadów. W takich miejscach znajdziemy między innymi żywność na wagę, naturalne kosmetyki, ekologiczne środki czystości

czy rozmaite wielorazowe akcesoria. Wybierając się do takiego sklepu, powinniśmy zaopatrzyć się we własne pojemniki i torby, najlepiej wykonane z materiałów przyjaznych środowisku. Pamiętajmy – czyste środowisko to nie tylko efekt estetyczny, ale nade wszystko dobre warunki dla Twojego rozwoju w zdrowiu! Twój styl życia to tylko Twój wybór! A więc wybierajmy mądrze. Kupujmy mniej, a jeśli to możliwe, nadawajmy drugie życie potencjalnym śmieciom, bo bardzo często to nie śmieci, tylko surowce wtórne.

10 kroków

do zorganizowania własnej akcji terenowej w ramach Akcji Sprzątanie świata – Polska

Chcesz zorganizować sprzątanie? Świetnie!

Poprowadzenie lokalnej Akcji Sprzątanie świata – Polska to naprawdę fantastyczna przygoda, którą polecamy każdemu ze smykałką organizatora. Dla tych, którzy stawiają w tym temacie pierwsze kroki, ale również dla doświadczonych koordynatorów, zebraliśmy 10 przydatnych wskazówek, które pomogą Wam sprawnie dołączyć do 27. Akcji i wrześniowego finału! Zebrane przez nas porady mogą okazać się szczególnie przydatne dla większych grup sprzątających, ale i te mniejsze na pewno znajdą w nich kilka cennych wskazówek.

Gotowi? To zaczynamy!

1. Postaw sobie cel i dobrze zaplanuj akcję

Wyrusz na rekonesans. Wsiądź na rower lub wybierz się na spacer i znajdź miejsca, w których widać, że po prostu wymagają posprzątania. Dowiedz się, kto zarządza tym terenem i do kogo należy (do miasta/gminy, osoby prywatnej, instytucji). Skontaktuj się z właścicielem terenu, który udzieli Ci informacji na temat możliwości przeprowadzenia akcji w wybranym przez Ciebie miejscu. Działamy lokalnie, w myśl zasady „W tym roku posprzątam swój kawałek Polski”!

Wstępnie zaplanuj, kogo chcesz zaangażować w akcję i ile osób będzie uczestniczyć w sprzątaniu. Kto może Ci pomóc w organizacji? Dobierz osoby, które będą kierować poszczególnymi grupami. Dowiedz się, jakie są warunki lokalne na terenie, na którym będzie realizowana akcja. Znajdź adresy i numery telefonów do właściciela terenu, lokalnych władz, firm zajmujących się wywozem śmieci. Zrób listę potrzebnych materiałów i zadań. Pomyśl też o tym, jak chcesz promować akcję i idee Sprzątania świata – Polska. Pobierz niezbędnik Wolontariusza Naszej Ziemi i skorzystaj z plakatu Akcji, bannerów i logotypów, które tam udostępniliśmy.

2. Zadbaj o bezpieczeństwo akcji

Mając plan, możesz już zadbać o to, co najważniejsze, czyli bezpieczeństwo uczestników akcji.

W związku z pandemią COVID-19 śledź komunikaty i strony rządowe (w tym <https://www.gov.pl/web/koronawirus/pytania-i-odpowiedzi>) w celu uzyskania aktualnych informacji na temat restrykcji. Na dzień 7 lipca obowiązują następujące obostrzenia: „Od 30 maja możliwa jest organizacja zgromadzeń w przestrzeni otwartej – maksymalnie do 150 osób. Konieczne jest jednak noszenie maseczki lub zachowanie dystansu 2 m. Uwaga – Sanepid będzie przedstawiał rekomendacje, gdzie ze względu na sytuację epidemiologiczną zgromadzenia nie powinny się odbywać. Ostateczna decyzja należeć będzie do odpowiedniej jednostki samorządu terytorialnego...”.

Zadbajmy również o bezpieczeństwo podczas akcji. W czasie rekonesansu dobrze jest zaznaczyć

na mapie miejsca niebezpieczne (na przykład gdzie znajdują się odpady niebezpieczne, którymi powinny zająć się służby specjalistyczne). Zaproś do udziału w wydarzeniu ratownika medycznego albo zabierz ze sobą apteczkę pierwszej pomocy. Pamiętaj, żeby każdą sytuację zagrożenia traktować poważnie! Zawsze miej przy sobie telefon, aby w razie potrzeby wezwać pomoc.

3. Czas na formalności

Planując każde sprzątanie, musicie zadbać o to, żeby Wasza akcja odbyła się zgodnie z lokalną jurysdykcją. Dowiedzcie się, do kogo należy teren, który zamierzacie wysprzątać, skontaktujcie się z właścicielem (to może być na przykład Wasza gmina lub urząd zieleni miejskiej). Poinformujcie odpowiednie osoby o swoich planach. Poproście o wsparcie, na przykład w postaci worków czy rękawic. Dowiedzcie się też, co zrobić z zebranymi odpadami. Czy gmina pomoże Wam w ich bezpłatnym odebraniu? A może skieruje Was do firmy, która na Waszym terenie zajmuje się odbiorem odpadów? Ustalcie, gdzie macie składować zebrane odpady, i zasugerujcie, że będziecie je zbierać z podziałem na frakcje. Ustalcie dzień i godzinę odebrania śmieci. Zdobądźcie numer telefonu do osoby, która uzgodni z Wami odbiór, i upewnijcie się, że śmieci rzeczywiście zostały odebrane. Pomyślcie również o sanitariatach. Te wszystkie rzeczy trzeba zaplanować z jak największym wyprzedzeniem – nie czekajcie z tymi ustaleniami do ostatniej chwili.

4. Zgłoś akcję!

Wejdź na stronę www.naszaziemia.pl/ssp2020 i skorzystaj z formularza, aby zarejestrować swoją akcję. Podaj niezbędne informacje – nie zajmie Ci to więcej niż 5 minut.

5. Zbierz drużynę!

Minimalna liczba uczestników akcji terenowej to... jedna osoba. Warto jednak zaprosić do udziału znajomych, przyjaciół, rodzinę czy po prostu osoby, które pomogą Ci posprzątać. Zrób listę uczestników.

Zastanów się, kogo jeszcze możesz zaangażować w akcję. Czy na Twoim terenie działa organizacja pozarządowa, która zechce dołączyć do sprzątania? Hancerze, uniwersytety trzeciego wieku, a może grupy hobbyistyczne – w całej Polsce różne społeczności działają aktywnie na rzecz środowiska i być może tylko czekają na Twoje zaproszenie. W grupie siła!

6. Zadbaj o niezbędny sprzęt Wolontariusza Naszej Ziemi

Zadbaj o: rękawice i worki (jeżeli w czasie akcji prowadzona jest selektywna zbiórka, dopilnujcie również, by worki były oznaczone kolorami frakcji odpadów). Do tego dobrze jest, by część osób miała chwytaaki. W czasie pandemii COVID-19 zadbajcie o środki bezpieczeństwa osobistego, takie jak rękawice lateksowe czy środki do dezynfekcji rąk.

7. Poszukaj partnerów

Sprzątanie świata – Polska jest akcją społeczną. Niemniej w czasie organizacji wydarzeń możliwe, że konieczne będzie poniesienie kosztów związanych z niezbędnymi materiałami, promocją akcji czy logistyką. Poszukaj lokalnych partnerów, którzy zechcą wesprzeć Waszą akcję. Firmy z Wasze-

go regionu mogą z radością dofinansować taką inicjatywę, a może nawet wspomóc Was swoim wolontariatem pracowniczym. Możecie zwrócić się również do Gminnych i/lub Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z prośbą o dofinansowanie akcji. Zadbajcie przy tym o odpowiednie uhonorowanie partnerów. Umieśćcie logo partnerów w informacjach o akcji, zaproszcie ich reprezentantów na wydarzenie.

8. Zadbaj o oprawę akcji

Akcja ma przede wszystkim wymiar edukacyjny, jest to zatem doskonała okazja do promocji działań proekologicznych w środowisku lokalnym. Mile widziane są projekty edukacyjne połączone z kampaniami informacyjnymi, zachęcające społeczność lokalną do zmiany nawyków w kierunku ograniczania ilości odpadów, a szczególnie plastiku. Zgromadzone w informatorze materiały będą pomocne przy projektowaniu innowacyjnych przedsięwzięć. A może warto zaprosić kogoś z Waszego terenu, kto w czasie wydarzenia opowie o problemach i wyzwaniach związanych z gospodarką odpadami czy ochroną środowiska naturalnego? To doskonała okazja do promowania dobrych, proekologicznych postaw!

9. Ruszaj w teren i sprzątaj!

Masz już wszystkie prace przygotowawcze za sobą. Teraz postępuj zgodnie z zaplanowanym scenariuszem. Przed wyruszeniem w drogę wyjaśnij wszystkim uczestnikom zasady akcji, myśl przewodnią tegorocznej Akcji: „Plastik? Rezygnuję. Redukuję. Segreguję” oraz zasady bezpieczeństwa. Ustalcie harmonogram czasowy. Jeżeli zachodzi taka konieczność, podzielcie się na mniejsze grupy. Ustalcie miejsce zbiórki śmieci (najlepiej blisko drogi, aby umówiony wywóz odpadów przebiegł bezproblemowo). Pamiętajcie o poszanowaniu przyrody. Uważajcie na dziko żyjące zwierzęta, gniazda czy rośliny pod ochroną.

10. Raportuj

Po zakończonym wydarzeniu wypełnij sprawozdanie z akcji na naszej stronie. Podaj efekty akcji, załącz zdjęcia. W ten sposób Wasza inicjatywa zostanie zaliczona do 27. Akcji Sprzątanie świata – Polska, a Wy otrzymacie od nas certyfikat poświadczający udział.

* Nie śmiećmy więcej!

I jeszcze jeden punkt, dodatkowy, a paradoksalnie najważniejszy. Bo przecież nie chodzi o to, żeby tych akcji organizować jak najwięcej. Chodzi o to, by ich liczba malała i by po prostu stawały się coraz mniej potrzebne. Ale to zależy już od nas. I tak jak śpiewał Wojciech Młynarski: „Posprzątajmy sobie w głowach, by nie śmiećmy więcej”.

Dołącz do grupy!

Dołącz do naszej grupy „Połączyło nas sprzątanie świata”: [facebook.com/groups/sprzatanieswiata/](https://www.facebook.com/groups/sprzatanieswiata/). Możesz tam wymieniać się informacjami, zadawać pytania czy pochwalić się efektami innym uczestnikom Akcji Sprzątanie świata – Polska.

Drodzy Nauczyciele,

wakacyjne podróże zapewne dostarczyły Wam mnóstwa niezapomnianych wrażeń. Piękno krajobrazów zwykle napęla radością nasze serca, uwielbiamy wypoczywać w bezpośrednim kontakcie z naturą, wszak jesteśmy dziećmi natury, a „wilka ciągnie do lasu”. Niestety tam wciąż są śmieci! Według statystyk każdy z nas nocnie produkuje około 350 kilogramów odpadów komunalnych, z czego jedną trzecią stanowią różnego rodzaju opakowania. Okazuje się, że zdecydowana większość z nich nie podlega rozkładowi organicznemu i latami utrzymuje się w środowisku. Do grupy najdłużej rozkładających się odpadów należą tworzywa sztuczne. Produkty z nich wytworzone będą zalegać w miejscu ich pozostawienia 500, a niektóre nawet 1000 lat. Warto uświadomić ten problem uczniom i ich rodzicom, zapraszając ich do wspólnego udziału w Akcji Sprzątanie świata – Polska, która w tym roku jest realizowana pod hasłem „Plastik? Redukuję. Rezygnuję. Segreguję”. Akcja ma przede wszystkim wymiar edukacyjny, jest to zatem idealna okazja dla szkoły/placówki edukacyjnej do promocji swoich działań proekologicznych w środowisku lokalnym. Mile widziane są projekty edukacyjne połączone z kampaniami informacyjnymi, zachęcające społeczność szkolną i lokalną do zmiany nawyków w kierunku ograniczania ilości odpadów, a szczególnie plastiku.

Zgromadzone w Informatorze materiały będą pomocne przy projektowaniu innowacyjnych przedsięwzięć. Pamiętajmy, że nie słowa, a czyny kształtują właściwe postawy dzieci i młodzieży. Udział w Akcji to swoisty manifest naszego braku zgody na brud i śmieci w otoczeniu. Możemy w ten sposób zaakcentować, że chcemy żyć inaczej, z pełną świadomością swojej mocy zmieniania świata na lepsze, aby zabezpieczyć sobie i naszym dzieciom zdrowe warunki do szczęśliwego życia. Mamy nadzieję, że z Waszą pomocą w tym roku liczba wolontariuszy czynnie zaangażowanych w Akcję będzie większa niż ilość śmieci.

Lena Tkaczyk

DR LENA TKACZYK

Ekspert Fundacji Nasza Ziemia

Jak zorganizować akcję w szkole?

Najlepiej powołać koordynatora na terenie szkoły/placówki edukacyjnej, który zarejestruje inicjatywę w ramach Akcji Sprzątanie świata – Polska i zrealizuje następujące zadania:

Przed przystąpieniem do akcji:

1. zebranie grupy wolontariuszy wśród dzieci, młodzieży i ich rodziców;
2. zgłoszenie liczby osób chętnych do udziału w akcji dyrektorowi szkoły/placówki;
3. w porozumieniu z dyrektorem szkoły/placówki zgłoszenie deklaracji udziału do lokalnego organizatora akcji (urząd miasta, urząd gminy, lokalny zakład gospodarki odpadami), który zapewni sprzęt do sprzątanania, taki jak worki na odpady, chwytaki, rękawice; przy czym sprzątanie terenów leśnych powinno odbywać się w porozumieniu z nadleśnictwem, które wyznacza teren każdej grupie wolontariuszy;
4. rejestracja akcji na stronie www.naszaziemia.pl/ssp2020;
5. zapewnienie odpowiedniej liczby opiekunów dzieci i młodzieży – najlepiej 1 osoba dorosła na grupę 10 uczniów (opiekunem może być osoba niebędąca pracownikiem pedagogicznym szkoły, wyznaczona przez dyrektora placówki);
6. powiadomienie rodziców uczniów, którzy zgłosili się do akcji – należy podać termin, miejsce oraz czas rozpoczęcia i zakończenia działań (warto poprosić rodziców o wyrażenie zgody na piśmie na udział dziecka w wydarzeniu, a także zaprosić ich do wzięcia udziału w tym przedsięwzięciu).

Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży:

1. zadbać by wszyscy uczestnicy akcji mieli wygodne ubranie, sportowe buty i rękawice ochronne;
2. dzieci i młodzież powinny być zawsze pod opieką osób dorosłych;
3. jeżeli znajdziecie dzikie wysypisko, opiszcie lokalizację i prześlijcie informacje i zdjęcia do swojej gminy;
4. nie zbierajcie odpadów niebezpiecznych, w tym: potłuczonego szkła, strzykawek, maseczek ochronnych, materiałów opatrunkowych, środków medycznych, gruzu i innych nietypowych odpadów.

W dniu realizacji akcji:

1. sprawdzenie listy obecności zgłoszonych uczniów (najlepiej z podziałem na grupy);
2. przeprowadzenie instruktażu BHP;
3. zaopatrzenie grup w apteczkę pierwszej pomocy;
4. wskazanie punktu odbioru zebranych śmieci;
5. określenie godziny zakończenia zbierania.

Po akcji:

1. wypełnienie i wysłanie sprawozdania z akcji;
2. zadbanie o certyfikat uczestnictwa dla szkoły.

Akcja objęta Patronatem Honorowym

Partnerzy i darczyńcy

NEWSPOINT

Koordynator Akcji Sprzątanie świata – Polska:

Sprzątanie

świata

Fundacja Nasza Ziemia

www.naszaziemia.pl

facebook.com/naszaziemia

[@naszaziemia](https://twitter.com/naszaziemia)

Fundacja Nasza Ziemia

ul. Żunawia 6/12, 00-503 Warszawa

Zarząd Fundacji Nasza Ziemia

Adres korespondencyjny

ul. Robotnicza 42 A, 53-608 Wrocław

NIP: 525-19-68-693

REGON: 01-09-53-867

KRS: 0000137164

<https://www.rp.pl/Sunowce-i-Chemia/190329367-Nadejdzie-plastikowa-rewolucja-Parlament-poparł-dyrektywe-o-zakazie-jednorazowego-plastiku.html>

<https://www.europarl.europa.eu/news/pl/press-room/20190321IPR32111/parlament-poparł-wprowadzenie-do-2021-r-zakazu-plastikowych-jednorazówek>

<https://www.rp.pl/Ekologia/190509568-500-euro-za-uzywanie-jednorazowego-plastiku-na-wyspie-Capri.html>

<http://prostemiasta.pl/rodzaje-plastiku/>

<https://ulicaekologiczna.pl/recykling/plastik-plastikowi-nierowny>

<https://www.forbes.pl/csr/10-produktow-o-ktorych-nie-wiedziales-ze-powstaja-z-odpadow/b5b4e1r>

<https://ekofabryka.com.pl/7-produktow-ktore-mozna-uzyskac-z-recyklingu/>

<https://ekosystem.wroc.pl/segregacja-odpadow/recykling-smieci-czyli-drugie-zycie-puszek-papierni-i-szklak-co-mozna-zrobic-z-tworzyw-sztucznych>

http://www.firmy.net/skup-tworzyw-sztucznych.html#utm_source=wewnetrzne&utm_medium=kontekst&utm_campaign=oostdam

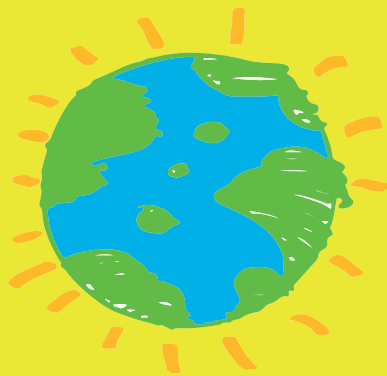
<https://www.oostdam.pl/recykling-tworzyw-sztucznych/>

<https://mambiznes.pl/wlasny-biznes/polacy-sprzedaja-naczynia-z-otrąb-pszennych-na-caly-swiat-rozkladaja-sie-w-30-dni-91582>

<https://ulicaekologiczna.pl/umysl-i-cialo/zero-waste-dla-poczatkujacych>

<https://swiatbezodpadow.pl/jak-byc-zero-waste-poradnik-dla-poczatkujacych>

Sprzątanie

świata